

atria Domini. » Desinans in mortem fratrem primogenitum, Duem Bracchiani sevocavit, ac remotis omnibus : Accipe, inquit, mi frater, ultima verba fratris tui migrantis et peregrinantis ad alteram vitam. Cætera a remotis audiri non potuerunt; verum ea non infantia, sed inflammantia fuisse, Ducis deinde acta gesta que monstrarunt. Præ ingenti febris astu in phrenesim incidit, et tamen ad verbe pia apposite magnoque animi sensu respondebat : quin et sibi modico tempore redditus, ad ultimum agonem se obarmans, Extrema-Unionis sacramentum, pie ad singulas orationes respondendo, suscepit. In hoc oberrantis mentis delirio, nullum ei verbum indecens vel inconcinnum exiit; sed ex pristino pietatis habitu, omnia spirantia zelum propagandæ fidei, pacis et charitatis. Summus Pontifex pro suo in eum affectu et munificentiâ, suam ei benedictionem per internum impertivit, pluraque alia ultro et liberaliter indulsit. Agonem luctumque moriens nullam ostendit, sed perinde ac si senectute confectus foret, resolutis viribus placide pieque animam Creatori et Redemptori suo resignavit, collarymantibus præ devotione omnibus qui aderant. Vita functus est, annos natus circiter 33, quæ fuit ætas Christi Domini. Post mortem apertum a medicis corpus, rite compositum apparuit, sed cor omni humore (utpote quem fervidis pietatis actibus exhaueraat, vel exsudarat) vacuum, ac flava bilis per totum corpus dispersa; quod malum incurabile mortem ei attulit. Cor Romæ delatum, conditum est in sepulcro Cardinalis Bellarmini, utpote quem ille in vita ut patrem et duem vite Christianæ et sanctæ, coluit pariter et dilexit : nam cum eo et per eum exercitiis spiritualibus S. Ignatii, fundatoris Societatis Jesu, fuerat excoltus, atque in eum quasi rarum sapientiæ, pietatis et virtutis exemplar, jugiter oculos mentemque intendebat. Hæc pauca e multis non tam tuo, quam posterorum commodo scripsi, Cardinalis illustrissime. Tu enim humana despicias elogia, honoratus divinis. Defunctus mundo, vivis cælo; sæculo mortuus, fruëris Christo, quem a puero per omnem vitam tota mente dilexisti. Bonum certamen certasti, cursum consummasti, fidem servasti; nunc a justo Judice co-

ronam justitiæ tibi repositam percipis. Opera enim tua sequuntur te. Vixisti, non tempori, sed æternitati. Idcirco per montes æternitatis sequeris Agnum. Nunc saturaris, quia jejuniis esurivisti, et lætus decantas : « Sicut audivimus, ita et vidimus in civitate Domini virtutum. » O beata rerum commutatio ! luxisti et flevisi, ut semper rideres; caducas et umbratiles hujus vite pompas, opes, dignitates sprevisi, usque licet circumfluens, cor tamen nunquam addixisti, ut potiretis cælestibus, veris et perpetuis. Carnem afflixisti, ut intaminatam Christo sisteres. Vestitus es cilicio, ut albis vestimentis ornareris, et jubilares : « Conscidisti saccum meum, et circumdediti me lætitia. » Delicias sprevisi, ut in æternum pane angelorum vesceretur, et diceres : « Gustate et videte quoniam suavis est Dominus. » Primos sanctosque Ecclesiæ Romanæ Cardinales, pro Christo sanguine suo purpuratos, S. Laurentium, Cyriacum, Largum, Smaragdum, etc., æmulatus es, eorumque pietatem, fervorem, patientiam, constantiam, zelum moribus expressisti; ac in sanguine Agni lavisti et rubricasti, imo dealbasti strom carnis tue : idcirco nunc coronaris et accipis palmam, stolaque gloriæ amictris, et in cælesti illorum senatu purpuratus considens. Vivet tui nominis decus, vivet tue virtutis gloria, quando sæculorum omnium vivet æTERNITAS. Ex alto aspice nos in valle hæc lacrymarum, imo in mari hoc turbidibus procelloso, cum tot internecinis piratis, æque ac fluctibus collectantes, ut Christo duce per stellam maris quasi cynosuram, B. Virginem inquam Deiparam, salvis anime meritis incolumes enavigemus, et secundis gratiæ aspirantis ventis ad portum salutis appellamus. Impetra nobis ut scribendo, laborando, patiando, semper mortificationem Jesu in corpore nostro tecum circumferamus; ut et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris, et in cælis Doctorum et Martyrum laurea donemur et laureati Deo et Agno perenne melos canamus : Benedictio, et claritas, et sapientia, et gratiarum actio, honor, virtus et fortitudo Deo nostro in secula sæculorum; quia redemisti nos in sanguine tuo, et fecisti nos Deo nostrum regnum et sacerdotes, et regnabimus super terram. Amen. »

COMMENTARIUS

IN SECUNDAM

SANCTI JOANNIS

EPISTOLAM.

PROCEMIUM.

Dubitarunt olim nonnulli de auctoritate harum duarum sequentium Epistolarum, censueruntque eas esse Joannis non Apostoli, sed Presbyteri, eo quod initio vocet se seniorem, græcè *πρεσβύτερον*: ita refert Eusebius, lib. III *Histor.*, cap. ult., et S. Hieronymus, *De Script. Eccles.*, in Joanne, atque ita censet Erasmus et dubitat Cajetanus. Verum nunc de fide est utrumque esse Canonicam Scripturam, scriptam a S. Joanne Apostolo. Id patet primo, ex definitione Concilii Tridentini, sess. IV, et Carthaginensis III, cap. XLVII, et Laodicensi, cap. LIX, et canon. 84 *Apostolorum*, S. Athanasio, *epist.* 39, recensente novæ Scripturæ libros, Nazianzeno in carmine *De Libris S. Script.*

Secundo, ex Patribus, scilicet Irenæo, lib. III, cap. XIII; S. Augustino, lib. II *De Doctr. Christ.*, cap. VIII; Damasceno, lib. IV *De Orthod. fide*, cap. XVIII; Didymo, Clemente Alexandrino, Oecumenio, Bedæ et aliis hic. Idem censet Beza et hæretici moderni. Audi S. Hieronymum, *epist. ad Paulinum* : « Jacobus, Petrus, Joannes et Judas Apostoli septem Epistolas ediderunt tam mysticas, quam succinctas et breves, pariter longas : breves in verbis, longas in sententiis, ut rarus sit, qui non earum lectione cæntiat. » Alii vero in *epist. ad Evrag.*, quæ est 83 : « Clangit, inquit, tuba filius tonitru, quem Jesus amavit plurimum, qui de pectore Salvatoris doctrinarum fluentia potavit : Presbyter Electæ domine et filius ejus, quos diligo in veritate. » Hinc duarum harum Epistolarum sententias quasi sanctæ Scripturæ citant Tertullianus, *De Præscript.*, cap. XXXIII; S. Chrysostomus, hom. 19 in *Matth.*; S. Cyrillus, lib. VIII *De Adoratione in spiritu et veritate*; S. Ambrosius in *Psalm.* XXXVI; S. Gregorius, XXXI *Moral.*, VII; S. Ephrem in *Interrogationibus et Responsionibus*; Rufinus, Idacius, Cassiodorus et alii, quos citat Jodocus, Coctius in *Thesaurio Catholico*, lib. VI, art. 26. Syriacam versionem harum duarum Epistolarum ac S. Judæ, quæ desideratur in Bibliis

Complat., edidit noster Serrarius in Commentario earumdem.

Tertio, styli et rerum similitudo arguit has duas Epistolas ejusdem esse auctoris cujus est prima, puta S. Joannis Apostoli. Audi Baronium, anno Christi 99, cap. IX : « Certe, inquit, si quando ex facierum similitudine filios eodem parente genitos licuit judicare, tres illas Epistolas verbis, sententiis, stylo, caractere, unam eandemque præ se ferentes imaginem, ab uno eodemque auctore esse conscriptas quivis facile poterit intelligere. In primis enim quod ad verba atque sententias spectat, in multis id contigiti demonstrari; ut cum ait in prima : Non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus; in secunda item : Non tanquam mandatum novum scribens vobis, sed quod habuimus ab initio. Rursum in prima : Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet; qui confitetur Filium, et Patrem habet. Et in secunda eandem plane his verbis sententiam reddit : Qui recedit et non permanet in doctrina Christi, Deum non habet; qui permanet in doctrina Christi, hic et Patrem et Filium habet. Quod item in prima : Omnis qui ex Deo natus est, peccatum non facit, in tertia habet eandem his verbis : Qui bene facit, ex Deo est; et qui ex Deo natus est, peccatum non facit. Et quod in prima habet : Ut diligamus opere et veritate, idem in secunda et tertia de diligendo in veritate frequenter inculcat. Dum item in prima, hæc habet : Multi pseudoprophetae exierunt in mundum : In hoc cognoscitur Spiritus Dei : Omnis spiritus qui confitetur Christum in carne venisse, ex Deo est; et omnis qui solvit Jesum, ex Deo non est, et hic Antichristus est; in secunda hisdem pene verbis eandem reddens sententiam, ait : Multi seductores exierunt in mundum : Qui non confitetur Jesum venisse in carne, hie est seductor et Antichristus. Rursum in prima : Hæc est charitas ut mandata ejus custodiamus; et in secunda : Hæc est charitas ut ambulemus